

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA NAUKI I SZKOLNICTWA WYŻSZEGO¹⁾

z dnia 7 listopada 2018 r.

w sprawie sporządzania wykazów wydawnictw monografii naukowych oraz czasopism naukowych i recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych

Na podstawie art. 267 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. poz. 1668 i 2024) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa sposób sporządzania wykazów:

- 1) wydawnictw publikujących recenzowane monografie naukowe, o których mowa w art. 265 ust. 9 pkt 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, zwanej dalej „ustawą”,
- 2) czasopism naukowych i recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych, o których mowa w art. 265 ust. 9 pkt 2 ustawy, zwanego dalej „wykazem czasopism”
– oraz ustalania i przypisywania im liczby punktów.

§ 2. Komisja Ewaluacji Nauki sporządza listy wydawnictw publikujących recenzowane monografie naukowe, zwanych dalej „wydawnictwami”:

- 1) spełniających etyczne i naukowe standardy wydawnicze przez stosowanie:
 - a) zasad etyki publikacyjnej mających na celu przeciwdziałanie nieuczciwym praktykom publikacyjnym, w szczególności zgodnych z wytycznymi Komitetu do spraw Etyki Publikacyjnej (COPE – Committee on Publication Ethics),
 - b) ustalonej procedury recenzji naukowej dla wszystkich monografii naukowych lub monografii pod redakcją naukową;
- 2) spełniających warunki, o których mowa w pkt 1, oraz:
 - a) publikujących recenzowane monografie naukowe wnoszące istotny wkład w rozwój światowej nauki,

¹⁾ Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego kieruje działem administracji rządowej – szkolnictwo wyższe i nauka, na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 13 grudnia 2017 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego (Dz. U. poz. 2317 oraz z 2018 r. poz. 1998).

- b) prowadzących politykę wydawniczą przyczyniającą się do upowszechniania monografii naukowych w skali światowej,
- c) uznawanych za wiodące przez środowisko naukowe, z uwzględnieniem pozycji zajmowanej w wykazach klasyfikujących wydawnictwa,
- d) stosujących jednolite standardy kwalifikowania monografii naukowych do publikacji, niezależnie od wniesienia opłaty za publikację monografii naukowej i wysokości tej opłaty.

§ 3. Komisja Ewaluacji Nauki na podstawie list wydawnictw sporządza projekt wykazu wydawnictw i przypisuje wydawnictwom, o których mowa w § 2:

- 1) pkt 1 – 80 punktów;
- 2) pkt 2 – 200 punktów.

§ 4. Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego i nauki sporządza wykaz wydawnictw na podstawie projektu wykazu wydawnictw przekazanego przez Komisję Ewaluacji Nauki.

§ 5. Wykaz wydawnictw zawiera:

- 1) nazwę wydawnictwa;
- 2) liczbę punktów przypisaną wydawnictwu.

§ 6. 1. Wykaz czasopism obejmuje:

- 1) czasopisma naukowe, które zostały ujęte w międzynarodowej bazie:
 - a) Scopus – jeżeli posiadają status czasopisma aktywnego,
 - b) Science Citation Index Expanded,
 - c) Social Sciences Citation Index,
 - d) Arts & Humanities Citation Index,
 - e) Emerging Sources Citation Index;
- 2) recenzowane materiały z konferencji międzynarodowych, które zostały ujęte w międzynarodowej bazie DBLP Computer Science Bibliography, w przypadku konferencji uwzględnionej w The Computing Research and Education Association of Australasia (CORE);
- 3) czasopisma naukowe będące przedmiotem projektów finansowanych w ramach programu „Wsparcie dla czasopism naukowych”, o którym mowa w art. 401 ustawy, w ostatnim konkursie poprzedzającym udostępnienie wykazu czasopism w Biuletynie Informacji Publicznej.

2. Wykaz czasopism może obejmować zagraniczne czasopisma naukowe ujęte w międzynarodowej bazie European Reference Index for the Humanities and Social Sciences (ERIH+) oraz nieujęte w bazach, o których mowa w ust. 1 pkt 1, jeżeli jest to uzasadnione pozycją tych czasopism.

§ 7. 1. Komisja Ewaluacji Nauki sporządza projekt wykazu czasopism na podstawie oceny wpływu na rozwój nauki czasopism naukowych lub recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych.

2. Oceny dokonuje zespół doradczy, o którym mowa w art. 341 ustawy, powoływany odrębnie dla każdej dyscypliny naukowej, zwany dalej „zespołem”.

§ 8. 1. Oceny czasopism naukowych, o których mowa w § 6 ust. 1 pkt 1, dokonuje się na podstawie analizy obejmującej wyliczone w poszczególnych dyscyplinach naukowych wartości centylowe na podstawie wartości wskaźników wpływu dla czasopism naukowych, o których mowa w § 6 ust. 1 pkt 1:

- 1) lit. a:
 - a) Source Normalized Impact per Paper (SNIP),
 - b) CiteScore,
 - c) Scimago Journal Rank (SJR);
- 2) lit. b–e:
 - a) Journal Impact Factor,
 - b) Article Influence,
 - c) Category Normalized Citation Impact, wyliczonego z wykorzystaniem artykułów naukowych opublikowanych w okresie 5 lat kalendarzowych, kończącym się rok przed rokiem, w którym ustala się ujęcie czasopism naukowych oraz recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych, o którym mowa w ust. 5, w bazach – odrębnie dla każdego wskaźnika.

2. Czasopismom naukowym posiadającym wyliczoną wartość centylową wskaźnika wpływu przypisuje się:

- 1) 200 punktów, jeżeli wartość centylowa wynosi co najmniej 97;
- 2) 140 punktów, jeżeli wartość centylowa wynosi co najmniej 90, ale mniej niż 97;
- 3) 100 punktów, jeżeli wartość centylowa wynosi co najmniej 75, ale mniej niż 90;
- 4) 70 punktów, jeżeli wartość centylowa wynosi co najmniej 50, ale mniej niż 75;
- 5) 40 punktów, jeżeli wartość centylowa wynosi co najmniej 25, ale mniej niż 50;

6) 20 punktów, jeżeli wartość centylowa jest mniejsza niż 25.

3. Czasopismom naukowym, którym przypisano w dyscyplinach naukowych na podstawie tego samego wskaźnika wpływu inną liczbę punktów, na podstawie średniej arytmetycznej tych punktów, przypisuje się liczbę punktów najbliższą tej średniej, zgodnie z wartościami punktów określonymi w ust. 2. W przypadku, gdy nie można ustalić liczby punktów o wartości najbliższej obliczonej średniej, czasopismom naukowym przypisuje się wyższą liczbę punktów.

4. Czasopismom naukowym, o których mowa w § 6 ust. 1 pkt 1, nieposiadającym wyliczonej wartości danego wskaźnika wpływu w poszczególnych dyscyplinach naukowych przypisuje się 20 punktów.

5. Ujęcie czasopism naukowych oraz recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych w bazach, o których mowa w § 6 ust. 1 pkt 1 i 2, ustala się według stanu na ten sam dzień.

§ 9. Ocena czasopism naukowych i recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych, o której mowa w § 7, odbywa się w dwóch etapach.

§ 10. 1. Pierwszy etap oceny czasopism naukowych obejmuje wybór przez zespół po jednym wskaźniku wpływu spośród wskaźników, o których mowa w § 8 ust. 1 pkt 1 i 2, w dyscyplinach naukowych wraz z przypisanymi punktami.

2. Zespół przypisuje czasopismom naukowym wyższą liczbę punktów spośród wartości punktów przypisanych tym czasopismom, zgodnie z wybranymi w ramach oceny wskaźnikami wpływu.

3. Czasopismom naukowym, o których mowa w § 6 ust. 1 pkt 3, przypisuje się 20 punktów.

§ 11. 1. Czasopisma naukowe ujęte w bazie, o której mowa w § 6 ust. 2, posiadające międzynarodową renomę i szczególny wpływ na rozwój danej dyscypliny naukowej oraz spełniające etyczne i naukowe standardy, ujmuje się wykazie czasopism na podstawie propozycji zespołu powołanego dla dyscyplin naukowych w dziedzinie nauk humanistycznych, dziedzinie nauk społecznych i dziedzinie nauk teologicznych. Czasopismom tym przypisuje się 20 punktów.

2. Propozycja, o której mowa w ust. 1, wymaga przedstawienia uzasadnienia obejmującego ocenę spełniania przez czasopisma naukowe wymagań, o których mowa w ust. 1.

§ 12. Pierwszego etapu oceny recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych, o których mowa w § 6 ust. 1 pkt 2, zespół dokonuje z uwzględnieniem kategorii w The Computing Research and Education Association of Australasia (CORE) przyznanej konferencji międzynarodowej i przypisuje tym materiałom:

- 1) 200 punktów, jeżeli konferencja posiada kategorię A*;
- 2) 140 punktów, jeżeli konferencja posiada kategorię A;
- 3) 70 punktów, jeżeli konferencja posiada kategorię B;
- 4) 20 punktów, jeżeli konferencja posiada kategorię C.

§ 13. 1. Drugi etap oceny obejmuje analizę, czy wartość punktów przypisanych czasopismu naukowemu lub recenzowanym materiałom z konferencji międzynarodowej odpowiada rzeczywistemu wpływowi tego czasopisma lub recenzowanych materiałów na rozwój nauki, z uwzględnieniem:

- 1) znaczenia czasopisma naukowego lub recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowej w danej dyscyplinie naukowej w porównaniu do innych czasopism naukowych lub recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych;
- 2) specyfiki praktyk publikacyjnych i wzorców cytowań w danej dyscyplinie naukowej;
- 3) pozycji czasopisma naukowego lub recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowej w uznanych bazach czasopism;
- 4) wartości wskaźników wpływu, o których mowa w § 8 ust. 1 pkt 1 i 2, nieuwzględnionych na pierwszym etapie oceny.

2. Na podstawie oceny, o której mowa w ust. 1, zespół może zaproponować zmianę liczby punktów przypisanych, zgodnie z § 10–12, czasopismu naukowemu lub recenzowanym materiałom z konferencji międzynarodowej, polegającą na zwiększeniu lub zmniejszeniu punktów o nie więcej niż dwa progi punktowe zgodnie z wartościami, o których mowa w § 8 ust. 2. Zmiana punktów wymaga szczegółowego uzasadnienia.

§ 14. 1. Komisja Ewaluacji Nauki sporządza projekt wykazu czasopism na podstawie przekazanych przez zespoły list czasopism naukowych oraz recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych wraz z przypisaną liczbą punktów.

2. Komisja Ewaluacji Nauki, na podstawie przedstawionego uzasadnienia, może uwzględnić w projekcie wykazu czasopism propozycję:

- 1) ujęcia w wykazie czasopism czasopisma naukowego, o którym mowa w § 6 ust. 2;
- 2) zmiany liczby punktów, o której mowa w § 13 ust. 2.

3. Dla czasopisma naukowego lub recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowej, którym przypisano różną liczbę punktów w ramach przypisanych dyscyplin naukowych, Komisja Ewaluacji Nauki:

- 1) na podstawie średniej arytmetycznej tych punktów przypisuje temu czasopismu lub recenzowanym materiałom liczbę punktów najbliższą tej średniej, zgodnie z wartościami punktów określonymi odpowiednio w § 8 ust. 2. W przypadku gdy nie można ustalić liczby punktów o wartości najbliższej obliczonej średniej, przypisuje wyższą wartość punktów lub
- 2) dokonuje dodatkowej oceny tego czasopisma lub recenzowanych materiałów, w przypadku gdy różnica wartości przypisanych punktów przekracza dwa progi punktowe, i przypisuje im punkty.

§ 15. Wykaz czasopism zawiera:

- 1) tytuł czasopisma naukowego lub recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowej;
- 2) numer ISSN oraz e-ISSN, jeżeli zostały nadane;
- 3) przypisane dyscypliny naukowe;
- 4) liczbę punktów przypisaną czasopismu naukowemu lub recenzowanym materiałom z konferencji międzynarodowej.

§ 16. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia.²⁾

MINISTER NAUKI I SZKOLNICTWA

WYŚSZEGO

²⁾ Niniejsze rozporządzenie w zakresie dotyczącym sporządzania wykazu czasopism naukowych było poprzedzone rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 grudnia 2016 r. w sprawie przyznawania kategorii naukowej jednostkom naukowym i uczelniom, w których zgodnie z ich statutami nie wyodrębniono podstawowych jednostek organizacyjnych (Dz. U. poz. 2154), które utraciło moc z dniem wejścia w życie ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. poz. 1669).

UZASADNIENIE

Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie sporządzania wykazów wydawnictw publikujących recenzowane monografie naukowe oraz czasopism naukowych i recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych stanowi wykonanie upoważnienia zawartego w art. 267 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. 2018 r. poz. 1668 i 2024), zwanej dalej „ustawą”. Przepis ten upoważnia ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki do określenia sposobu sporządzania wykazów wydawnictw publikujących recenzowane monografie naukowe, zwanego dalej „wykazem wydawnictw”, oraz czasopism naukowych i recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych, zwanego dalej „wykazem czasopism”, oraz sposobu ustalania i przypisywania im liczby punktów.

Wykaz wydawnictw oraz wykaz czasopism są jednymi z ważniejszych instrumentów polityki naukowej, gdyż wpływają na kształtowanie wzorów publikacyjnych w sposób zgodny z celami tej polityki, obejmującymi w szczególności poprawę jakości prowadzonych badań i ich widoczności dla środowiska naukowego. Proponowane w projekcie regulacje stanowią ważny element pakietu rozwiązań (obejmującego m.in. rozporządzenie w sprawie ewaluacji jakości działalności naukowej) będącego odpowiedzią na istotne problemy związane z wzorcami publikacyjnymi polskich naukowców, zwłaszcza:

- niski poziom międzynarodowej widoczności wyników badań,
- presję na wydawanie dużej liczby publikacji o niskim poziomie naukowym, wynikającą z możliwości zastąpienia publikacji w najlepszym czasopiśmie kilkoma publikacjami w czasopismach o niskim prestiżu,
- deprecjację monografii jako istotnego kanału publikacyjnego, zwłaszcza w naukach społecznych, humanistycznych i teologicznych.

Dotychczas zagadnienia będące przedmiotem projektowanego rozporządzenia były uregulowane w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 grudnia 2016 r. w sprawie przyznawania kategorii naukowej jednostkom naukowym i uczelniom, w których zgodnie z ich statutami nie wyodrębniono podstawowych jednostek organizacyjnych (Dz. U. poz. 2154). Zgodnie z jego przepisami minister właściwy do spraw nauki ogłaszał w formie komunikatu, w Biuletynie Informacji Publicznej na swojej stronie podmiotowej, wykaz czasopism naukowych wraz z liczbą punktów przyznawanych za publikację w tych czasopismach. Wykaz ten składał się z:

- 1) części A – zawierającej tytuły czasopism naukowych posiadających współczynnik wpływu, ujętych w wiodących, indeksowanych, międzynarodowych bazach czasopism naukowych o największym zasięgu;
 - 2) części B – zawierającej tytuły krajowych czasopism naukowych, których wydawcy działali zgodnie z ustawą z dnia 26 stycznia 1984 r. – Prawo prasowe (Dz. U. z 2018 r. poz. 1914), nieuwzględnionych w części A lub C;
 - 3) części C – zawierającej tytuły czasopism naukowych nieujętych w części A wykazu, znajdujących się w wiodących, indeksowanych międzynarodowych bazach czasopism naukowych o największym zasięgu, innych niż w pkt 1, właściwych dla nauk humanistycznych i społecznych
- wraz z liczbą punktów przyznawanych za publikacje w tych czasopismach.

Część B wykazu czasopism sporządzano na podstawie przesyłanych ankiet. Ankiety zawierały informacje dotyczące np. indeksowania w bazach czasopism naukowych, członków rady naukowej, procesu recenzowania czy odsetka artykułów wydawanych w językach innych niż polski. Na podstawie tych informacji zespół ekspertów przypisywał czasopismom punktację: czasopisma mogły otrzymać maksymalnie 15 punktów. Konsekwencją przyjętych zasad sporządzania części B wykazu czasopism była obecność w wykazie – obok czasopism cieszących się wysoką renomą w środowisku naukowym – czasopism mających niewielki wpływ na krajowy i światowy stan badań naukowych oraz o ograniczonej selektywności. Reguły sporządzania części B wykazu stanowiły dla podmiotów polskiego sektora nauki i szkolnictwa wyższego bodziec do zakładania nowych czasopism naukowych, stanowiących forum wyłącznie lokalnej wymiany wyników badań. W ostatnich latach poprzedzających sporządzenie niniejszego projektu rozporządzenia ukazywało się każdego roku około 200 nowych czasopism naukowych, a okres ich funkcjonowania z reguły nie przekraczał 2–3 lat. Należy podkreślić, że aż 60% polskich czasopism naukowych ma opóźnienia wydawnicze, co może wskazywać na problemy z zebraniem odpowiedniej liczby artykułów.

Najważniejszą bazą wykorzystywaną do sporządzania części C wykazu czasopism była baza European Reference Index for the Humanities (ERIH), indeksująca czasopisma naukowe z zakresu nauk humanistycznych, społecznych i teologicznych. Baza ERIH jest listą referencyjną czasopism naukowych, w związku z czym nie dostarcza danych bibliometrycznych pozwalających tworzyć ranking czasopism naukowych oddający wpływ czasopism na rozwój nauki. W rezultacie większość czasopism z listy C otrzymywała

10 punktów. Aby uzyskać większą liczbę punktów (maksymalnie 25), czasopismo musiało posiadać wskaźniki bibliometryczne. Przypisywanie punktów odbywało się na zasadzie oceny eksperckiej.

W przypadku części A wykazu najważniejszą bazą wykorzystywaną do jej sporządzenia była baza Web of Science i wyliczany na jej podstawie wskaźnik wpływu Journal Impact Factor (JIF). W zależności od wskaźników wpływu czasopismom przypisywano do 50 punktów. Część A wykazu nie obejmowała czasopism z zakresu nauk humanistycznych i teologicznych, dla których wskaźnik JIF z reguły nie jest wyliczany. W części A wykazu ujęty był relatywnie niewielki odsetek czasopism z zakresu nauk społecznych. Reguły tworzenia wykazu czasopism wprowadzały więc nierównowagę między czasopismami humanistycznymi, społecznymi i teologicznymi, które były ujmowane głównie w częściach B i C wykazu i mogły uzyskać – odpowiednio – maksymalnie 15 albo 25 punktów, a czasopismami z obszarów, dla których wyliczano wskaźnik JIF.

Wykaz wydawnictw jest nowym instrumentem polityki naukowej, wprowadzonym na mocy art. 267 ust. 2 pkt 2 lit. a oraz 3 ustawy. W związku z brakiem w dotychczasowych przepisach wykazu wydawnictw, monografie naukowe uznawano za osiągnięcia naukowe na podstawie kryterium formalnego – minimalnej liczby arkuszy wydawniczych monografii. Konsekwencją zastosowania kryterium formalnego do oceny monografii naukowej była konieczność przypisywania na potrzeby oceny jakości działalności naukowej, przeprowadzanej zgodnie z rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 grudnia 2016 r. w sprawie kryteriów i trybu przyznawania kategorii naukowej jednostkom naukowym i uczelniom, w których zgodnie z ich statutami nie wyodrębniono podstawowych jednostek organizacyjnych, wszystkim monografiom naukowym tej samej liczby punktów – 25 punktów (wyjątek od tej reguły stanowiły monografie naukowe uznane za dzieła wybitne, za które można było uzyskać 50 punktów). W rezultacie w czasie oceny jakości działalności naukowej bardziej opłacalne było zgłaszanie artykułów naukowych niż monografii naukowych, których przygotowanie jest bardziej czasochłonne. System ten nie oddawał znaczenia monografiom naukowych będących ważnym kanałem komunikacji wyników badań naukowych, zwłaszcza z zakresu nauk humanistycznych, teologicznych i społecznych.

Założeniem nowych zasad tworzenia wykazu wydawnictw oraz wykazu czasopism jest odejście od obecnego systemu uznawania wszystkich zgłaszanych czasopism za naukowe i odejście od oceniania monografii naukowych (pojedynczych książek) zamiast wydawnictw.

Oznacza to ujednolicenie zasad oceny artykułów naukowych i monografii naukowych przez przyjęcie uznanej i stosowanej na świecie, w kontekście instytucjonalnej ewaluacji nauki, zasady dziedziczenia prestiżu wydawnictwa lub czasopisma, polegającej na tym, że artykuł naukowy jest wart tyle, ile czasopismo, w którym jest opublikowany, a monografia naukowa jest warta tyle, ile wydawnictwo ją wydające. Zasada ta dotyczy również rozdziałów monografii naukowych i redakcji naukowej. Wykazy służą do ustalenia, jakim prestiżem cieszą się kanały publikacji (czyli narzędzia, za pomocą których komunikowane są wyniki badań naukowych), a w konsekwencji ile punktów zostanie przyznanych za publikację lub redakcję naukową monografii naukowej podczas ewaluacji jakości działalności naukowej prowadzonej przez podmioty sektora nauki i szkolnictwa wyższego.

Działania te mają na celu motywowanie do publikowania i redakcji naukowej w najbardziej prestiżowych czasopismach i wydawnictwach o zasięgu międzynarodowym oraz uniknięcia presji wywieranej na naukowców do publikowania i redagowania dużej liczby publikacji w nisko punktowanych kanałach. Dlatego też wykazy będą sporządzane w taki sposób, że czasopismom, materiałom i wydawnictwom cieszącym się większym prestiżem zostanie przyznana znacznie większa liczba punktów, niż tym, które cieszą się mniejszym uznaniem. Oczekuje się, że w powiązaniu z zasadami dotyczącymi ewaluacji jakości działalności naukowej takie podejście będzie motywowało pracowników naukowych do publikowania i redakcji naukowej w najbardziej prestiżowych czasopismach i wydawnictwach o zasięgu międzynarodowym i największym wpływie na rozwój nauki.

Zgodnie z przepisami ustawy wykaz wydawnictw będzie sporządzany przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki (art. 267 ust. 3 ustawy) na podstawie propozycji przedstawionych przez Komisję Ewaluacji Nauki (art. 274 ust. 1 pkt 2 ustawy). Projektowane rozporządzenie przewiduje, że wykaz wydawnictw będzie obejmował wydawnictwa publikujące recenzowane monografie naukowe podzielone na dwie grupy. Klasyfikacja wydawnictw do poszczególnych grup będzie oparta na wynikach eksperckiej oceny dokonywanej przez Komisję Ewaluacji Nauki. Wydawnictwa publikujące recenzowane monografie naukowe są w taki sposób oceniane w krajach odznaczających się wysokim poziomem nauki. Ocena ekspercka jest w środowisku naukowym podstawową formą ustalenia rangi wydawnictwa. Ze względu na brak wypracowanych wiarygodnych wskaźników mierzących wpływ wydawnictw lub monografii na rozwój nauki, poza oceną ekspercką nie

istnieje alternatywny sposób oceny wydawnictw publikujących recenzowane monografie naukowe.

Pierwszą grupę wydawnictw wyłonionych w wyniku oceny eksperckiej będą stanowiły wydawnictwa spełniające etyczne i naukowe standardy wydawnicze (§ 2 pkt 1 projektu). Przy ich ocenie będzie brane pod uwagę czy wydawnictwo stosuje zasady etyki publikacyjnej w celu przeciwdziałania nieuczciwym praktykom publikacyjnym (np. plagiatowi czy tzw. ghostwritingowi – publikowaniu artykułów naukowych pod cudzym nazwiskiem). W tym przypadku rekomendowanym punktem odniesienia dla Komisji Ewaluacji Nauki będą wytyczne Komitetu do spraw Etyki Publikacyjnej (COPE – Committee on Publication Ethics), który jest uznaną międzynarodową organizacją zrzeszającą wydawców naukowych i posiadającą znaczące doświadczenie w tworzeniu zasad etyki publikacyjnej. Z uwagi na to, że wytyczne Komitetu do spraw Etyki Publikacyjnej nie są w Polsce powszechnie stosowane, Komisja Ewaluacji Nauki będzie w tym zakresie sprawdzać, czy wydawnictwa kierują się innymi zasadami mającymi na celu przeciwdziałanie tym samym niepożądanym praktykom publikacyjnym, którym mają zapobiegać zasady Komitetu do spraw Etyki Publikacyjnej. Spełnianie przez wydawnictwo standardów etycznych ma zapewnić, że monografie przedstawiane do ewaluacji będą przygotowane w sposób uczciwy i rzetelny. Komisja Ewaluacji Nauki sprawdzi również, czy wydawnictwo ma ustaloną procedurę recenzji naukowej dla wszystkich monografii naukowych lub monografii pod redakcją naukową. Recenzje naukowe są podstawowym narzędziem oceny jakości i oryginalności wyników badań naukowych przedstawionych w publikacjach.

Drugą grupę (poziom) wydawnictw będą stanowiły wydawnictwa cechujące się dodatkowo rozpoznawalnością i prestiżem w międzynarodowym środowisku naukowym (§ 2 pkt 2 projektu). Komisja Ewaluacji Nauki będzie dokonywać dodatkowej oceny wydawnictw zakwalifikowanych do pierwszej grupy biorąc pod uwagę, czy wydawnictwo wydaje recenzowane monografie naukowe wnoszące istotny wkład w rozwój światowej nauki, prowadzi politykę wydawniczą przyczyniającą się do upowszechniania monografii w skali światowej, a także stosuje jednolite standardy kwalifikowania monografii do publikacji, niezależne od wniesienia opłaty za publikację monografii lub wysokości tej opłaty oraz jest uznawane przez środowisko naukowe za wiodące. Warunek wydawania przez wydawnictwo monografii wnoszących istotny wkład w rozwój światowej nauki zagwarantuje, że w procesie ewaluacji najwyższej liczby punktów (200 punktów) nie otrzymają monografie,

które takiego wpływu nie będą miały. Warunek odnoszący się do prowadzenia polityki wydawniczej upowszechniającej monografie w skali światowej będzie promował publikowanie monografii w wydawnictwach, w których publikacja w największym stopniu wpływa na międzynarodowy obieg naukowy. Przy ustalaniu, czy wydawnictwo jest uważane za wiodące w międzynarodowym środowisku naukowym, Komisja Ewaluacji Nauki skorzysta z wyników podobnych ocen przeprowadzanych dla wydawnictw w innych krajach znanych z wysokiego poziomu rozwoju naukowego. Dzięki porównaniu pozycji zajmowanych przez wydawnictwo w innych wykazach klasyfikujących wydawnictwa będzie można ustalić, czy wydawnictwo jest uważane za wiodące w powszechnym odbiorze naukowym. Komisja Ewaluacji Nauki będzie mogła odnieść się w szczególności do takich wykazów służących do klasyfikowania kanałów publikacji – w tym wydawnictw – jak: SPI Scholarly Publishers Indicators, Norwegian Register for Scientific Journals, Series and Publishers, czy też Publication Forum (Finland). Stosowanie jednolitych standardów kwalifikowania monografii do publikacji, uniezależnione od opłat za publikacje, daje natomiast gwarancję, że wydawnictwo kieruje się wartością naukową publikowanych monografii i publikuje monografie na najwyższym poziomie (celowo nie wyda publikacji o niższym poziomie naukowym). Jest to istotne dla systemu ewaluacji działalności naukowej, który nie powinien dopuszczać do sytuacji, kiedy publikacja nieprezentująca najwyższego poziomu naukowego otrzymuje najwyższą liczbę punktów.

Konsekwencją zakwalifikowania wydawnictwa do jednej z grup będzie przypisanie określonej liczby punktów. Wydawnictwa, które nie tylko spełniają standardy, ale są również wiodącymi wydawnictwami o zasięgu międzynarodowym, otrzymają 200 punktów, a pozostałe wydawnictwa, które obejmie wykaz – 80 punktów. Przypisanie wydawnictwom tych wartości punktowych ma na celu dowartościowanie monografii naukowych w stosunku do artykułów naukowych, ze względu na nakład pracy potrzebny do przygotowania monografii. Rozwiązanie to będzie istotne zwłaszcza dla dziedziny nauk humanistycznych, dziedziny nauk społecznych i dziedziny nauk teologicznych, w których publikowanie monografii naukowych jest szczególnie ważnym sposobem komunikowania wyników badań. Przyjęta w projekcie rozpiętość punktowa między wydawnictwami zakwalifikowanymi do poszczególnych grup pozwala natomiast docenić monografie naukowe, które przez publikację w najbardziej prestiżowych wydawnictwach mają szansę dotrzeć do wielu odbiorców i znaleźć uznanie w międzynarodowej społeczności naukowej.

Wykaz czasopism naukowych i recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych, jako podstawowe narzędzie ustalania punktacji czasopism naukowych i materiałów z konferencji międzynarodowych będzie obejmował:

- czasopisma naukowe i recenzowane materiały z konferencji międzynarodowych indeksowane w uznanych międzynarodowych bazach czasopism o największym zasięgu,
- czasopisma naukowe będące przedmiotem projektów finansowanych w ramach programu „Wsparcie dla czasopism naukowych”.

Zgodnie z § 6 projektowanego rozporządzenia bazami, które będą brane pod uwagę przy sporządzaniu wykazu czasopism, będą bazy Scopus, Web of Science, DBLP Computer Science Bibliography oraz European Reference Index for the Humanities and Social Sciences (ERIH+).

W przypadku bazy Scopus, w wykazie znajdą się wszystkie czasopisma naukowe ujęte w tej bazie z wyłączeniem materiałów konferencyjnych w niej zaindeksowanych. Rezygnacja z zamieszczenia tych materiałów konferencyjnych wynika z niewielkiego odsetka materiałów, dla których w bazie wyliczono wskaźniki wpływu oraz niekonsekwencji w indeksowaniu materiałów, która podważa wiarygodność wyliczonych wskaźników. Włączenie materiałów konferencyjnych z bazy Scopus do wykazu skutkowałoby obecnością w wykazie wielu kanałów publikacji o relatywnie niskiej renomie. Polskie czasopismo znajdujące się w tej bazie, niezależnie od języka publikowanych w nim artykułów naukowych, będzie automatycznie umieszczane w wykazie.

W przypadku bazy Web of Science wykaz obejmie jedynie te czasopisma naukowe, które znajdują się w powiązanych z tą bazą indeksach: Science Citation Index Expanded (SCIE), Social Sciences Citation Index (SSCI), Arts and Humanities Citation Index (AHCI) i Emerging Sources Citation Index (ESCI). Są to najważniejsze indeksy bazy Web of Science. Analogicznie jak w przypadku bazy Scopus, ujęcie polskiego czasopisma, niezależnie od języka publikowanych w nim artykułów, w jednym z tych indeksów będzie skutkowało automatycznym umieszczeniem czasopisma w wykazie. Wykaz nie obejmie natomiast indeksów materiałów konferencyjnych bazy Web of Science: Conference Proceedings Citation Index-Science (CPCI-S) i Conference Proceedings Citation Index-Social Sciences and Humanities (CPCI-SSH), ponieważ w zdecydowanej większości materiały te publikowane są w czasopismach naukowych ujętych w wyżej wymienionych indeksach. Pozostałe materiały konferencyjne ukazują się w kanałach publikacji, dla których nie wylicza się wskaźników wpływu. Tymi kanałami publikacji są głównie monografie naukowe, w związku z czym

ukazujące się w nich materiały konferencyjne będą uwzględniane jako rozdziały w monografiach podczas ewaluacji jakości działalności naukowej i przy indywidualnych postępowaniach o nadanie stopnia doktora, jeżeli wydawnictwa publikujące te monografie znajdują się w wykazie.

Uwzględniając specyfikę kanałów publikacyjnych w dyscyplinach „informatyka” oraz „informatyka techniczna i telekomunikacja”, w wykazach będą ujmowane recenzowane materiały z konferencji międzynarodowych. Pozwoli to – w procesie ewaluacji – naukowcom aktywnym w tych dyscyplinach na zgłaszanie artykułów publikowanych w takich materiałach. W dyscyplinach tych najważniejszą formą aktywności naukowej są wystąpienia konferencyjne dokumentowane w postaci artykułów opublikowanych w prestiżowych i uznawanych na całym świecie materiałach z konferencji międzynarodowych. Rozwiązanie to jednocześnie nie wyklucza możliwości uwzględnienia w procesie ewaluacji artykułów autorstwa przedstawicieli innych dyscyplin, którzy wzięli udział w konferencji związanej z badaniami w zakresie informatyki z uwagi na jej interdyscyplinarny charakter. Wykaz obejmie te materiały konferencyjne zaindeksowane w bazie DBLP Computer Science Bibliography (będącą bazą bibliograficzną o największym zasięgu w zakresie publikacji informatycznych), które są publikowane w ramach konferencji międzynarodowych uwzględnionych w bazie informatycznych konferencji naukowych The Computing Research and Education Association of Australasia (CORE). Baza CORE jest uznanym przez międzynarodowe środowisko informatyków wykazem najbardziej renomowanych konferencji międzynarodowych w tym obszarze badawczym.

Aby zapewnić w wykazie czasopism obecność zagranicznych czasopism naukowych ważnych dla dyscyplin zajmujących się niszowymi zagadnieniami o znaczeniu lokalnym lub regionalnym (m.in. dla literaturoznawstwa, nauk o kulturze i religii, czy nauk prawnych), w wykazie będą mogły się znaleźć wyselekcjonowane czasopisma z bazy ERIH+, indeksującej czasopisma z dziedziny nauk humanistycznych, społecznych i teologicznych (§ 6 ust. 2 projektu). Z powodu znacznego zróżnicowania poziomu naukowego czasopism w bazie ERIH+ niezbędna będzie ocena ekspercka renomy poszczególnych czasopism zaindeksowanych w tej bazie, mająca na celu uzasadnienie ich włączenia do wykazu.

Uwzględnienie w wykazie czasopism objętych programem „Wsparcie dla czasopism naukowych” będzie motywowało polskie czasopisma do ubiegania się o uzyskanie wsparcia w ramach programu. Rozwiązanie takie służy ukierunkowaniu czasopism naukowych na

przyjęcie światowych standardów wydawniczych i edytorskich umożliwiających im wejście do międzynarodowego obiegu naukowego, np. przez spełnienie warunków ujęcia ich w międzynarodowych bazach czasopism o największym zasięgu. Dzięki temu publikacje prezentujące wyniki najważniejszych badań naukowych wyjdą poza hermetyczny krąg lokalnego środowiska naukowego i będą publikowane w czasopismach dostępnych dla międzynarodowych badaczy oraz poddane rzetelnej krytyce międzynarodowej. Program jest skierowany do krajowych czasopism naukowych, które nie są indeksowane ani w bazie Scopus ani w bazie Web of Science, ale publikują artykuły naukowe o wysokim poziomie naukowym i mogą mieć wpływ na światowy dyskurs naukowy. Reguły wyłaniania w programie zwycięskich projektów (odnoszące się zwłaszcza do standardów wydawniczych i etycznych oraz strategii rozwoju) stanowią gwarancję, że w tej grupie czasopism naukowych znajdują się jedynie te periodyki, które publikują artykuły naukowe o wysokim poziomie.

Aby stworzyć bodźce zachęcające badaczy do publikowania w czasopismach naukowych i recenzowanych materiałach z konferencji międzynarodowych o największym wpływie na rozwój nauki, w wykazie będzie się przypisywać tym czasopismom i materiałom od 20 do 200 punktów.

Wychodząc naprzeciw postulatom zgłaszanym przez środowisko naukowe postanowiono, że projekt wykazu czasopism będzie sporządzany na podstawie oceny wpływu czasopism naukowych lub recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych na rozwój nauki. Ocena będzie przeprowadzona przez zespoły powołane, ze względu na specyfikę i złożoność dyscyplin naukowych, odrębnie dla każdej z nich (§ 7 projektu). Powołanie zespołów reprezentujących dyscypliny naukowe ma celu zapewnienie, by punktacja przypisana czasopismom naukowym i recenzowanym materiałom z konferencji międzynarodowych odzwierciedlała faktyczny wpływ poszczególnych czasopism i materiałów na rozwój dyscyplin naukowych.

W celu zapewnienia możliwie najwyższego stopnia obiektywności w ocenie czasopism naukowych każdy z zespołów będzie dokonywał oceny na podstawie danych obejmujących wskaźniki wpływu (danych ilościowych mierzących oddziaływanie kanałów publikacji, obliczanych na podstawie informacji o cytowaniach) i wyliczone na ich podstawie wartości centylowe dla czasopism naukowych z podziałem na poszczególne dyscypliny naukowe. Wartości centylowe mierzą położenie kanału publikacji o danej wartości centylowej względem całej grupy kanałów. Wartości centylowe pozwolą zespołom określić, które czasopisma

naukowe według danych bibliometrycznych mają większy, a które mniejszy wpływ na rozwój dyscypliny naukowej. Przy wyliczaniu wartości centylowych czasopism naukowych dla poszczególnych wskaźników wpływu nie będzie się uwzględniać tych czasopism, które nie mają wyliczonego poszczególnego wskaźnika wpływu, gdyż ze względu na brak danych nie można ich porównać metodą analizy ilościowej.

Zgodnie z § 8 ust. 1 projektu rozporządzenia wartości centylowe będą wyliczone w poszczególnych dyscyplinach naukowych odrębnie – na podstawie następujących wskaźników wpływu:

- dla czasopism naukowych ujętych w bazie Scopus: Source Normalized Impact per Paper (SNIP), CiteScore, Scimago Journal Rank (SJR);
- dla czasopism naukowych ujętych w indeksach bazy Web of Science: Journal Impact Factor (JIF), Article Influence, Category Normalized Citation Impact (CNCI).

Wartość wskaźnika SNIP oblicza się, biorąc pod uwagę artykuły naukowe (articles), artykuły przeglądowe (reviews) i artykuły opublikowane w materiałach konferencyjnych (conference papers) oraz cytowania w dokumentach tego rodzaju. Wartość wskaźnika wpływu dla określonego czasopisma naukowego w danym roku jest wyznaczana na podstawie liczby dokumentów opublikowanych w tym czasopiśmie w okresie poprzednich 3 lat, liczby cytowań wspomnianych dokumentów w roku, któremu odpowiada wartość wskaźnika, a także tzw. potencjału cytowań w tych obszarach nauki, do których należą dokumenty wykorzystywane w obliczeniach. Potencjał cytowań źródła w danym obszarze nauki oznacza średnią liczbę cytowanych publikacji przypadającą na dokument cytujący wspomniane źródło. Należy zwrócić uwagę, że nie uwzględnia się cytowań w tzw. źródłach niecytujących (non-citing sources), w szczególności w czasopismach fachowych i źródłach, które cytują bardzo małą liczbę innych publikacji (istotną część tej kategorii stanowią czasopisma humanistyczne).

Wskaźnik SNIP został opracowany przez ośrodek Centre for Science and Technology Studies (CWTS) Uniwersytetu w Lejdzie i jest normalizowany pod względem dyscypliny naukowej i profilu badań (badania podstawowe – badania stosowane) w wyniku uwzględnienia długości list bibliograficznych artykułów ukazujących się w czasopiśmie naukowym. Zasadniczo, im dłuższa lista bibliograficzna w cytującym artykule, tym mniejsza wartość cytowania przypisana każdemu z cytowanych dokumentów. Normalizacja pozwala na porównywanie wpływu kanałów publikacji z różnych dyscyplin i o różnych profilach badań mimo różnic między tymi dyscyplinami i profilami. Wartości wskaźnika są publikowane na

stronie CWTS Journal Indicators (<http://www.journalindicators.com/indicators>) oraz w bazie Scopus.

Wartość wskaźnika CiteScore dla danego czasopisma naukowego za dany rok wyznacza się na podstawie liczby dokumentów opublikowanych w tym czasopiśmie w okresie poprzednich 3 lat oraz liczby cytowań wspomnianych dokumentów w roku, któremu odpowiada wartość wskaźnika. Na przykład: wartość wskaźnika CiteScore za 2017 r. dla danego czasopisma naukowego oblicza się na podstawie liczby dokumentów opublikowanych w tym czasopiśmie w latach 2014-2016 oraz liczby cytowań wspomnianych dokumentów w roku 2017:

$$\text{CiteScore 2017} = \frac{\text{liczba cytowań w roku 2017}}{\text{liczba dokumentów opublikowanych w latach 2014 – 2016}}$$

W kalkulacji wskaźnika uwzględniane są dokumenty sklasyfikowane w bazie Scopus jako artykuły naukowe (research articles), artykuły przeglądowe (review articles), krótkie artykuły przeglądowe (short surveys), artykuły opublikowane w materiałach konferencyjnych (conference proceedings), edytoriale (editorials), erraty (errata), listy (letters) i noty (notes). Wskaźnik CiteScore nie jest normalizowany ze względu na obszar badań.

Wskaźnik SJR wylicza się, biorąc pod uwagę artykuły naukowe (research articles), artykuły przeglądowe (review articles), krótkie artykuły przeglądowe (short surveys) i artykuły opublikowane w recenzowanych materiałach z konferencji międzynarodowych (conference proceedings) z okresu 3 lat. Cytowania wspomnianych dokumentów odnoszą się do następnego roku – po wspomnianym okresie publikacji dokumentów.

Proces wyznaczania wartości wskaźnika SJR jest dwuetapowy. W pierwszym etapie wyliczana jest wartość prestiżu SJR (PSJR). Wartość PSJR danego czasopisma naukowego zależy od wartości wskaźnika prestiżu czasopism naukowych, w których cytowane są dokumenty z tego czasopisma, jak również od liczby wszystkich cytowanych publikacji w tych czasopismach naukowych. Cytowanie przez czasopismo naukowe o wysokim wskaźniku PSJR jest bardziej wartościowe i w większym stopniu wpływa również na wartość wskaźnika PSJR cytowanego czasopisma.

Prestiż cytującego czasopisma naukowego w danym roku dzielony jest równomiernie między wszystkie dokumenty cytowane w danym roczniku czasopisma. Oznacza to, że w przypadku czasopisma naukowego odznaczającego się obszerną bibliografią prestiż tego

czasopisma będzie dzielony przez stosunkowo dużą liczbę, w związku z czym pojedyncze cytowanie w takim czasopiśmie będzie miało relatywnie małą wartość. Z kolei, w przypadku czasopisma o małej liczbie cytowanych publikacji każde cytowanie będzie warte stosunkowo dużo. Taka korekta transferu prestiżu, polegająca na uwzględnieniu udziału w cytowaniach, pozwala na wyrównanie różnic wynikających ze zróżnicowanych wzorców cytowań pomiędzy poszczególnymi obszarami nauki.

W drugim, ostatnim etapie uwzględnia się liczbę dokumentów opublikowanych w czasopiśmie naukowym – wartość SJR wyznaczana jest jako iloraz wskaźnika prestiżu PSJR danego czasopisma naukowego oraz liczby dokumentów opublikowanych w tym czasopiśmie.

Wartość wskaźnika JIF dla danego czasopisma naukowego za dany rok wyznacza się na podstawie liczby dokumentów opublikowanych w tym czasopiśmie w okresie poprzednich 2 lat oraz liczby cytowań wspomnianych dokumentów w roku, któremu odpowiada wartość wskaźnika. Na przykład, wartość wskaźnika JIF za 2017 r. dla danego czasopisma naukowego oblicza się na podstawie liczby dokumentów opublikowanych w tym czasopiśmie w latach 2015-2016 oraz liczby cytowań wspomnianych dokumentów w roku 2017:

$$\text{JIF 2017} = \frac{\text{liczba cytowań w roku 2017}}{\text{liczba dokumentów opublikowanych w latach 2015 – 2016}}$$

W kalkulacji wskaźnika uwzględniane są dokumenty sklasyfikowane w bazie Web of Science jako artykuły naukowe (articles), artykuły przeglądowe (reviews) oraz artykuły wydane w materiałach konferencyjnych (proceedings papers), które zostały opublikowane w źródłach umieszczonych na następujących indeksach bazy Web of Science: SCIE; SSCI; AHCI, CPCI-S, CPCI-SSH.

Wartość wskaźnika JIF jest wyznaczana tylko dla czasopism naukowych znajdujących się na indeksach SCIE i SSCI, co oznacza, że tylko artykuły naukowe i artykuły przeglądowe opublikowane w tych czasopismach są uwzględniane w mianowniku powyższego ilorazu. Jeżeli chodzi o cytowania (licznik ilorazu), to zliczane są cytowania wspomnianych artykułów, które wystąpiły we wszystkich źródłach znajdujących się na wyżej wymienionych indeksach.

Wartości wskaźnika JIF mówią o oczekiwanej liczbie cytowań artykułu opublikowanego w danym czasopiśmie naukowym. Wartość JIF 2017 wynosząca dla danego czasopisma 2,0 oznacza, że każdy z artykułów opublikowanych w tym czasopiśmie w latach 2015-2016 był

cytowany w 2017 r. w źródłach zaindeksowanych w Web of Science Core Collection przeciętnie 2 razy. Wskaźnik JIF nie jest normalizowany względem obszaru badawczego.

Wskaźnik Article Influence jest obliczany w dwuetapowej procedurze, w której w pierwszym etapie wyznaczane są wartości wskaźnika Eigenfactor. Przy wyznaczaniu wartości wskaźnika brane są pod uwagę artykuły opublikowane w czasopismach naukowych zaindeksowanych w SCIE i SSCI.

W wielu obszarach badawczych częstotliwość cytowania artykułów jest dość niska, zatem uwzględnianie cytowań jedynie z okresu 2 lat po publikacji może prowadzić do niewłaściwych wniosków. Z tego względu wskaźnik Eigenfactor wyliczany jest na podstawie artykułów opublikowanych w okresie 5 lat poprzedzających rok, w którym zliczane są cytowania tych artykułów.

Cytowania łączą czasopisma naukowe w rozległą sieć. Algorytm wyznaczania wartości wskaźnika Eigenfactor wykorzystuje strukturę całej tej sieci (tzn. uwzględnia nie tylko charakterystykę czasopisma cytującego, ale również dalszych powiązań) do oszacowania znaczenia każdego z czasopism naukowych. W procesie tym poszczególnym czasopismom przypisuje się różne wagi, których wartość zależy od znaczenia tych czasopism w nauce (cytowalności). Dzięki zastosowaniu takiego podejścia na wartość wskaźnika Eigenfactor nie wpływają różnice we wzorcach cytowań występujące pomiędzy obszarami badawczymi.

Wartość Eigenfactor wyraża całkowite znaczenie danego czasopisma w nauce. Oznacza to, że wartość tego wskaźnika uległaby podwojeniu, gdyby dwukrotnie zwiększyła się liczba artykułów opublikowanych w czasopiśmie (przy założeniu niezmiennych pozostałych warunków). Eigenfactor nie mógłby zostać zastosowany do oceny renomy czasopism jako samodzielny wskaźnik, ponieważ jego wartość nie mierzy wyłącznie jakości ukazujących się w czasopismach artykułów. Wartości wskaźników są wyskalowane w ten sposób, że suma wartości Eigenfactor dla wszystkich czasopism objętych raportem Journal Citation Reports wynosi 100.

W drugim etapie wartość wskaźnika Article Influence dla danego czasopisma wyznaczana jest na podstawie wartości Eigenfactor tego czasopisma oraz liczby artykułów, które zostały w nim opublikowane. Wskaźnik Article Influence mierzy przeciętny wpływ artykułu opublikowanego w czasopiśmie w okresie 5 lat poprzedzających rok, w którym zliczane są cytowania. Przeciętna wartość wskaźnika wynosi 1; wartość powyżej 1 oznacza, że przeciętny

wpływ artykułu opublikowanego w danym czasopiśmie przewyższa średnią dla wszystkich czasopism objętych raportem JCR.

Category Normalized Citation Index (CNCI) jest znormalizowanym wskaźnikiem cytowań generowanym na podstawie bieżących danych o cytowaniach dokumentów zaindeksowanych w bazie Web of Science, w tym artykułów z czasopism ujętych w indeksach Arts and Humanities Citation Index (AHCI) oraz w Emerging Sources Citation Index (ESCI). Wskaźnik CNCI jest normalizowany względem roku publikacji dokumentu, obszaru naukowego (zgodnie z klasyfikacją Subject Categories stosowaną w Web of Science) i rodzaju dokumentu (artykuł naukowy, artykuł przeglądowy itd.). Oznacza to, że wartość CNCI dla artykułu naukowego, który został opublikowany w danym roku i należy do określonego obszaru badawczego, wyraża relację między całkowitą liczbą cytowań, jaką uzyskał ten artykuł od momentu jego opublikowania, a przeciętną liczbą cytowań artykułów naukowych z tego samego obszaru opublikowanych w tym samym roku.

Na potrzeby sporządzenia wykazu i przeprowadzenia miarodajnej ewaluacji jakości działalności naukowej wartość wskaźnika CNCI będzie wyliczana dla czasopism na podstawie artykułów naukowych opublikowanych w okresie 5 lat kalendarzowych, kończącym się co najmniej rok przed dniem, na który określony jest stan bazy uwzględniany w analizie.

Po wyliczeniu wartości centylowych odrębnie dla wskaźników wpływu z podziałem na dyscypliny każdemu czasopismu przypisuje się wstępnie wartości punktowe – od 20 do 200 punktów – dla każdej z jego wartości centylowych (§ 8 ust. 2 projektu). Jeżeli dla czasopisma nie wyliczono wartości poszczególnego wskaźnika, a w konsekwencji – wartości centylowej, czasopismu przypisuje się 20 punktów (§ 8 ust. 4 projektu). Wstępne przypisanie danemu czasopismu najmniejszej liczby punktów w odniesieniu do danego wskaźnika wpływu jest uzasadnione tym, że niedostępność tego wskaźnika nie pozwala porównać wpływu danego czasopisma z wpływem innych czasopism na rozwój dyscypliny naukowej za pomocą tej samej metody przetwarzania danych bibliometrycznych.

W przypadku czasopisma interdyscyplinarnego, któremu przypisano wstępnie różną punktację dla danego wskaźnika w różnych dyscyplinach, wstępna wartość punktowa, zgodnie z § 8 ust. 3 projektu, będzie średnią arytmetyczną wartości punktowych ustalonych dla danego czasopisma naukowego na podstawie wartości centylowych w każdej z dyscyplin, którą to czasopismo reprezentuje. Jeśli średnia będzie znajdować się w równej odległości między dwoma najbliższymi progami wartości punktowych, to dla danego czasopisma naukowego

wybierana będzie wartość wyższa. Wyliczanie średniej arytmetycznej jest niezbędne, gdyż w wykazie każde czasopismo naukowe powinno mieć przypisaną tylko jedną wartość punktową. Zastosowanie średniej do ujednoczenia punktacji czasopisma interdyscyplinarnego jest uzasadnione tym, że renowa takiego czasopisma jest wypadkową jakości artykułów publikowanych przez to czasopismo w różnych dyscyplinach.

Na pierwszym etapie oceny eksperckiej zespoły będą wybierały jeden wskaźnik wpływu wyliczany dla czasopism naukowych zaindeksowanych w bazie Scopus i jeden wskaźnik wpływu dla czasopism naukowych zindeksowanych w wybranych indeksach bazy Web of Science (§ 10 ust. 1 projektu). Wybór właściwego wskaźnika będzie konsekwencją analizy wartości centylowych czasopism i ich wstępnej punktacji, przyznawanej na podstawie tych wartości. Umożliwienie zespołom wyboru wskaźnika wpływu gwarantuje, że do oceny czasopism naukowych reprezentujących daną dyscyplinę naukową zostaną wykorzystane wskaźniki, które najbardziej odpowiadają wzorcom publikowania i cytowań w poszczególnych dyscyplinach naukowych. Czasopismom naukowym będzie przypisywana jedna ze wstępnych wartości punktowych w zależności od wybranego wskaźnika.

W przypadku czasopism naukowych, które są indeksowane w obu bazach jednocześnie i mają różne wstępne wartości punktowe, będące konsekwencją wyboru przez zespół dwóch różnych wskaźników do ustalenia wartości centylowej, zespół wybiera wyższą wartość punktową (§ 10 ust. 2 projektu). Wybór wyższej wartości jest podyktowany koniecznością przygotowania wykazu, w którym każdemu czasopismu przypisana jest jedna wartość punktowa. Ujednoczenie liczby punktów przypisanych czasopismu naukowemu przez wybór wyższej wartości wynika z tego, że wskaźniki stosowane w obu bazach nie są porównywalne. W tym przypadku wyliczenie średniej punktów nie byłoby zasadne.

Zgodnie z § 11 ust. 1 projektu rozporządzenia, na pierwszym etapie prac nad wstępnym projektem wykazu zespoły powołane dla dyscyplin w dziedzinach nauk humanistycznych, społecznych i teologicznych będą mogły dołączyć do projektu wykazu wybrane zagraniczne czasopisma z bazy ERIH+, jeśli nie są one indeksowane w bazie Scopus lub w indeksach bazy Web of Science. W celu zapewnienia wysokiej jakości kanałów publikacji zamieszczonych w wykazie, zespoły będą obowiązane, aby przedstawić szczegółowe uzasadnienie włączenia tych czasopism do wykazu, zawierające ocenę renowy i wpływu danego czasopisma na rozwój reprezentowanej dyscypliny naukowej oraz jego etycznych i naukowych standardów.

Czasopismom wyłonionym w konkursach w ramach programu „Wsparcie dla czasopism naukowych” oraz zagranicznym czasopismom wyselekcjonowanym z bazy ERIH+ przypisuje się wyjściową wartość punktową – 20 punktów. Wstępne przypisanie tym kategoriom czasopism najmniejszej liczby punktów jest uzasadnione niedostępnością wskaźników wpływu, która uniemożliwia porównanie wpływu tych czasopism na rozwój dyscyplin naukowych na podstawie danych bibliometrycznych.

Rozporządzenie przewiduje odrębną metodę przypisywania wstępnej liczby punktów dla recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych (§ 12 projektu). Zespoły będą przypisywały tę wstępną wartość punktową w zależności od tego, jaką kategorię CORE otrzymały konferencje międzynarodowe publikujące poszczególne materiały konferencyjne. W przypadku specyficznego kanału publikacji, którym są materiały konferencyjne, kategoria CORE jest bardziej miarodajną kategorią oceny renomy materiałów niż wskaźniki wpływu wyliczane w bazach Scopus i Web of Science, a baza CORE cieszy powszechnym uznaniem w środowisku informatycznym. W związku z tym, że wskazana w § 6 ust. 1 pkt 2 baza DBLP Computer Science Bibliography ujmuje recenzowane materiały z zakresu informatyki, materiały te będą oceniane przez zespoły powołane dla dyscyplin „informatyka” oraz „informatyka techniczna i telekomunikacja”.

Na drugim etapie prac nad projektem wykazu zespoły będą mogły zaproponować zmianę liczby punktów przypisanych do poszczególnych czasopism lub materiałów konferencyjnych w danej dyscyplinie naukowej w przypadku stwierdzenia nieadekwatności punktacji w stosunku do faktycznego wpływu kanału publikacji na rozwój nauki. Zmiana ta będzie polegać na zwiększeniu lub zmniejszeniu liczby punktów nie więcej niż o dwa progi punktowe (§ 13 projektu). Przewidywane rozwiązanie ma zapobiegać jednostkowym anomalom w punktacji czasopism lub materiałów konferencyjnych, które mogą być efektem m.in. niedoskonałości wskaźników wpływu wykorzystanych do oceny kanałów publikacji czy błędów w indeksowaniu. Proponując zmiany wstępnej punktacji, zespoły powinny kierować się specyfiką praktyk publikacyjnych i wzorców cytowań w danej dyscyplinie naukowej oraz tym, jak dużą renomą cieszą się poszczególne kanały publikacji w opinii międzynarodowego środowiska naukowego. Punktem odniesienia dla zespołów przy ocenie prestiżu kanałów publikacji w międzynarodowym środowisku naukowym będą uznane bazy czasopism. Mogą to być np. wspomniane bazy kanałów publikacyjnych (SPI Scholarly Publishers Indicators; Publication Forum; Norwegian Register for Scientific Journals, Series and Publishers),

w których czasopisma przyporządkowywane są do różnych poziomów w wyniku eksperckiej oceny renomy czasopism naukowych. Zespoły będą musiały przedstawić szczegółowe uzasadnienie każdej poszczególniej zmiany.

Należy podkreślić, że zespoły będą mogły zaproponować zmianę liczby punktów przyznawanych również tym czasopismom, które nie mają wyliczonych wskaźników wpływu. Dzięki temu rozwiązaniu czasopisma o wysokiej renomie, ale np. zajmujące się niszowym obszarem badań lub indeksowane w bazach o największym zasięgu przez zbyt krótki okres czasu, by miały wyliczone wskaźniki wpływu, będą mogły uzyskać do 70 punktów, co odpowiada punktacji czasopism z drugiego kwartyła najbardziej wpływowych czasopism. Oznacza to, że czasopismu bez wyliczonego wskaźnika można przypisać tę samą liczbę punktów, którą przypisuje się czasopismom mającym według danych bibliometrycznych większy wpływ na rozwój dyscypliny naukowej niż połowa czasopism reprezentujących daną dyscyplinę, ale nie większy niż $\frac{1}{4}$ najlepszych czasopism z tej dyscypliny. Górne ograniczenie liczby punktów, które może uzyskać czasopismo bez wskaźnika, w wysokości 70 punktów uzasadnione jest tym, że czasopisma o największym wpływie na rozwój nauki są zaindeksowane w bazach czasopism naukowych o największym zasięgu, które to bazy zapewniają czasopismom najlepszą widoczność w społeczności badaczy. Każda zmiana punktacji czasopisma bez wyliczonego wskaźnika wpływu będzie musiała zostać opatrzona szczegółowym uzasadnieniem, stanowiącym gwarancję, że zmiana liczby punktów ma merytoryczną podstawę.

Przygotowanie projektu wykazu jest, zgodnie z art. 274 ust. 1 pkt 2 ustawy, zadaniem Komisji Ewaluacji Nauki. W ramach przeprowadzanej oceny Komisja Ewaluacji Nauki będzie w szczególności oceniała, czy proponowane przez zespoły zmiany liczby punktów wstępnie przypisanych czasopismom naukowym i recenzowanym materiałom z konferencji międzynarodowych są zasadne. W przypadku stwierdzenia, że uzasadnienie zmiany punktacji danego czasopisma albo materiału jest niewystarczające, Komisja Ewaluacji Nauki będzie mogła przywrócić punktację wynikającą z jego wartości centylowej, a jeśli nie można wyliczyć dla niego tej wartości – przywrócić punktację w wysokości 20 punktów (§ 14 ust. 2 pkt 2 projektu). Analogicznie, Komisja Ewaluacji Nauki będzie mogła odmówić dopisania do listy zagranicznego czasopisma naukowego z bazy ERIH+, jeśli uzna, że przedłożone przez dany zespół uzasadnienie nie wykazuje w wystarczającym stopniu, że czasopismo ma międzynarodową renomę, przyczynia się istotnie do rozwoju danej dyscypliny naukowej oraz

spełnia etyczne i naukowe standardy. Komisja Ewaluacji Nauki, ze względu na swój interdyscyplinarny charakter, będzie mogła zapewnić, żeby zmiany w punktacji czasopism i materiałów były podejmowane na podstawie uzasadnień przygotowanych w sposób rzetelny i uczciwy, a także aby punktacja nie była zmieniana przez zespoły z innych powodów niż merytoryczne.

Kolejnym zadaniem Komisji Ewaluacji Nauki będzie zapewnienie, że czasopisma i materiały, którym przypisano więcej niż jedną dyscyplinę naukową, będą miały w projekcie wykazu jednorodną punktację. Ponieważ listy czasopism i materiałów będą przygotowywane przez zespoły w dyscyplinach, poszczególne interdyscyplinarne czasopisma i materiały mogą posiadać inne wartości punktowe na różnych listach. W przypadku niewielkiej różnicy w punktacji dla danego czasopisma albo materiałów – wynoszącej nie więcej niż dwa progi punktowe – Komisja Ewaluacji Nauki będzie przypisywać temu czasopismu albo materiałom punkty na podstawie średniej. W przypadku większych różnic punktowych punktacja będzie przypisywana po przeprowadzeniu przez Komisję Ewaluacji Nauki dodatkowej oceny. Ocena ekspercka interdyscyplinarnego czasopisma naukowego lub interdyscyplinarnych recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowej może dotyczyć m.in. wzorców publikacyjnych i cytowań w dyscyplinach do nich przypisanych, wskaźników wykorzystanych do ich oceny przez zespoły, profilu tych kanałów publikacyjnych, a także rzetelności uzasadnień przygotowanych przez poszczególne zespoły. Przykładowo, rażąca różnica punktacji danego czasopisma naukowego w dwóch różnych dyscyplinach może być wynikiem tego, że w jednej z tych dyscyplin czasopismo publikuje niewielki odsetek artykułów. W tej sytuacji przypisywanie punktacji na podstawie średniej nie oddawałoby wpływu tego kanału publikacyjnego na rozwój nauki. Ostateczne przypisanie liczby punktów w projekcie wykazu, w przypadkach rażącej rozbieżności punktów w różnych dyscyplinach wymaga dodatkowej oceny eksperckiej Komisji Ewaluacji Nauki.

Wejście w życie projektowanego rozporządzenia zaplanowano na dzień następujący po dniu ogłoszenia. Potrzeba pilnego wejścia w życie przepisów wynika z funkcji, jaką wykazy wydawnictw i czasopism pełnią w systemie szkolnictwa wyższego i nauki. Posiadanie dorobku naukowego obejmującego publikacje w wydawnictwie publikującym recenzowane monografie naukowe oraz czasopismach naukowych i recenzowanych materiałach z konferencji międzynarodowych ujętych w wykazach jest jednym z wymagań ocenianych w postępowaniach o nadanie stopnia doktora lub doktora habilitowanego. Spełnianie

wskazanego wyżej dorobku jest również wymagane przy ubieganiu się o członkostwo w Radzie Doskonałości Naukowej. Wykazy wydawnictw i czasopism są także niezbędne w procesie oceny poziomu naukowej działalności naukowej prowadzonej przez podmioty, o których mowa w art. 7 ust. 1 pkt 1–6 i 8 ustawy. Proponowany termin wejścia w życie rozporządzenia nie narusza zasady demokratycznego państwa prawnego.

Należy wskazać, że nie ma możliwości podjęcia alternatywnych w stosunku do projektowanego rozporządzenia środków umożliwiających osiągnięcie zamierzonego celu.

Projektowane rozporządzenie nie wymaga przedstawienia właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji lub uzgodnienia.

Projektowane rozporządzenie nie wpływa bezpośrednio na działalność mikro-, małych i średnich przedsiębiorców.

Zgodnie z opinią Ministra Spraw Zagranicznych, wyrażoną w piśmie z dnia 17 sierpnia 2018 r., znak DPUE.920.1142.2018/2/ar, projektowane rozporządzenie nie jest objęte zakresem prawa Unii Europejskiej.

Projektowane rozporządzenie nie podlega notyfikacji zgodnie z przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039 oraz z 2004 r. poz. 597).